

ОДЕСА, 2. Вночі покарано на смерть ватажка гурту анархистів-комуністів Умаса за вбивство інженера Зільберберга та за участь в багатьох озброєних нападах і Шульмана за вбивство дворника. Умас керував також анархистами і на Київщині.

Судові справи.

САРАТОВ, 1. Судовою палатою закінчено справу члена Державної Думи Колябакіна та прис. адвоката Поляка, що обвинувачувались по з п. 129 ст. кар. ст. Обох засужено на шість місяців до тюрми.

ОРЕЛ, 2. Воєнно-окружним судом за озброєний напад на касира брянського арсеналу, в якого було забрано 11,300 карб., засудено: бувшого учня гродненської гімназії, дворянину, до категорії на вісім років; одного селянина до категорії на десять років; другого—до категорії на шість років та вісім місяців; одного—до тюрми на рік і чотири місяці і бувшого вчителя на тридцять день арешту.

ПЕТЕРБУРГ, 4. В сенаті в судовому оділі уголовно-касацийного департамента почалась справа колишнього кутаїського предводителя дворянства князя Церетелі та депутатів кутаїського дворянського зіборання Мачаваріані, Еристова, секретаря Гамрекелі та інших обвинувачених за цілу низку злочинств на службі: за визнання дворянства за такими людьми, які приставили фальшиві документи. Також 2000 документів знайдено при 587 справах цього дворянського зіборання. Предсідателем у справі сенатор Варварін, представник сословні: московський міський голова Гучков, смоленський предводитель дворянства Урусов, лужський—Тіран та старшина з однієї волости петербурзького повіту Федоров.

Убивства, грабежі та напади.

ЛОДЗЬ, 2. На Сувальській вулиці 1 февраля вбито робітника, що повертається до дому.

ВАРШАВА, 1. Вночі на полустанок „Шидловець“ привислянської залізниці явилося 20 озброєних людей. Вони розбили телеграфні та телефонні апарати і, чекаючи поштового поїзду, заклали дві міни, маючи на думці зробити вибух, але замах не вдався бо паровоз перерізав дріт, що був проведений між мінами.

Н.НОВГОРОД, 4. В селі Вармалій, нижнегородського повіту, пятеро озброєних людей ограбили священика в його власній хаті та вбили його дочку.

Терор.

ЧЕРДИНЬ, 4. В селі Верхязі, чердинського повіту, в своїй квартирі вбитий адміністративним засланцем стражник.

З життя духовенства.

ПЕТЕРБУРГ, 3. Духовний собор, що мав бути у піст в Москві, вілкладено на невідомий час.

Єпископи Гермоген та Серафим повертаються у свої епархії. На їх місце викликано в сінод омського Михаїла та польського Парфенія.

Землетрус.

ЕЛІСАВЕТПОЛЬ, 1. В 9 год. 20 хв. ранку чутно було легенький землетрус.

ТИФЛІС, 1. В 9 год. 15 хв. ранкучувся дужий підземний удар, що тягся 4 секунди. Нещастя з людьми не було.

КАЗАХ, 1. В 9 годин ранку був сильний землетрус.

Діяльність адміністрації.

ПЕТЕРБУРГ, 3. Членові Державної Ради, сенатору почесному опікунові, Герарду дано оліставку з посади фінляндського генерал-губернатора, а замісць його призначено генерала Бекмана.

Сінод скинув з посади єпископа наявського Антоніна, що був яскравим виразником сінодального лібералізму.

Редактора „Трудового Пути“, а також бувшого священика Григорія Петрова обвинувачують в зрадницьких та бунтарських вчинках, в образі царської особи та в боротьбі з державним ладом. Все це вбачають в листі Петрова до митрополіта Антонія.

ОДЕСА, 2. Генерал-губернатор не дозволив святкування роковин одеського „союзу русского народа“, що було призначено вгородській авдіторії.

Труси й арешти.

ПЕТЕРБУРГ, 1. В звязку з арештом жандара Богданова зроблено багато нових арештів. Арештовано бувшого начальника бакинського охоронного виділу Раковського. Всього арештовано 30 чоловік.

ВІТЕБСЬК, 1. Вночі в одному з будинків знайдено таємну революційну друкарню з великою кількістю шрифту, револьвери та нелегальну літературу. Арештовано хазяїна помешкання і якогось невідомого.

ЛОДЗЬ, 3. В селі Галкові під час трусу селяне зробили озброєний опір поліції та військові. Вбито троє жінок та одного чоловіка. Арештовано 16 чоловік.

Бібліографія.

Політична спадщина Драгоманова.

М. П. Драгоманов. Політическі сочиненія т. I. Центр и окраины. Под редакцией проф. И. М. Грэвса и Б. А. Кистяковского. Стр. LXXXII+486+VII. Москва, 1908. Ціна 2 р. 50 к. (3 портретом Драгоманова). Изд. Сытина.

Перед мене лежить перший том оце свіжо виданих у Москві „Політическихъ сочиненій“ Драгоманова.

Я пам'ятаю, як мені—та й не мені самому,—доводилося знайомитися з творами

цього визначного письменника і політичного учителя. Розшукувалися старі журналі, під псевдонімами та криптонімами вгадувалося слово коханого вчителя і жадібно перечитувалося,—не раз, не два. У одного мого приятеля був збірник (далеко неповний) цих старих журнальних статей, зроблений з вирівків із журналів,—і це вважалося за скарб неоцінений.—Пам'ятаю ту чисту заздрість, що почував я, дивлячись на цей том і не маючи спроможності зробитись і самому власником такої ж книжки. І от тепер така спроможність нестремінним фактом стоїть вже перед кожним українцем.

Я не буду тут говорити про політичні погляди Драгоманова,—на це занадто тісно в газетній замітці. Не переказуватиму також змісту їх тих творів, що увійшли до першого тому,—кожний українець повинен перечитати їх в цілості сам, щоб безпосереднє напитися з самої криниці тієї чистоти, як сльоза, кришталево-ясної політичної науки, що невичерпанім джерелом бує в творів Драгоманова. Вони злебільшого не тільки не втратили од того, що появляться тільки тепер, але навпаки за наших часів придбали якраз особливої свіжості. „Перечитуючи,—писав я півтора роки тому,—бліскучі, повні глибокого змісту та правдивого політичного розуму твори Драгоманова, здається іноді, що їх написано просто вчора і фарби на їх не встигли ще злінати, ні атрамент—висхнути, хоча деяким із їх цілі десятки років вікі“ *).

З того часу вага їх, певне, тільки виросла, а не зменшилась ані трохи.

Маючи надію колись ширше поговорити про Драгоманова, скажу цим разом кілька слів про саме видання. Збірник „Політическихъ сочиненій“ Драгоманова вже був виданий р. 1905—6 у Парижі (два томи) коштом і заходом українів-демократів. Ale те видання не тільки не зробилось популярним в Росії, а лишилось цілком невідомим—до того, що не знаєш, звідки й як його добути. От через віщо московське видання можна вважати першим, з якого можуть користуватися зовсім вільно й беззороно наші читачі. В першому томі увійшли під спільним заголовком

„Центръ и окраины“ оці статі: „Восточная политика Германии и обрустніе“, „Евреи и поляки в Юго-Западномъ краѣ“, „Русские въ Галиции“, „Литературно-общественная партія въ Галиции“, „Новый движение среди русскихъ галичанъ“ і „Всеобщее голосование и русины въ Австрої“. Як видно з передмови редакторів видання д.д. Грэвса та Кистяковського, має ще бути три томи.

Другий том, під спільним заголовком „Національность и культура“, міститиме статі з історії письменства й національного відродження всіх пригнічених націй;

третій—„Славинство и федерализмъ“—статі з приводу російсько-турецької війни, а також дві капітальні праці: „Історическая Польша и великорусская демократія“ та „Вольный союзъ“; четвертий—„Політическая свобода и права личности“—статі про визвольний рух в Росії, земство і т. і.

В це видання не увійдуть статі Драгоманова, написані українською мовою, які мусить бути видані, як справедливо кажуть редактори, в оригіналі.

Опірч переднього слова „Отъ редакторовъ“ до першого тому додатком приложено досить чималу статю д. Кистяковського: „М. П. Драгомановъ. Его политические взгляды, литературная деятельность и жизнь“. Приkre вражіння в цій досить цікаво написаній статі роблять деякі думки автора—оте чудне натягання поглядів Драгоманова під партійну „кадетську мірку, оті огульні безтязні обвинувачування української преси та інтелігенції в „націоналістичності“, мало не в шовинізмі (стор. XV, XVI, XXXIV, XXXV, XL та ін.). На цих питаннях мені довелося спинятися в цітовані вже статі в „Новій Громаді“ й до неї одсилаю тих, хто б хотів докладніше дознатися про баламутні заходи коло спадщини Драгоманова.

Видання політичних творів Драгоманова, поруч повного видання Шевченкового „Кобзаря“—найкращі здобутки нових часів з давньою спадщиною українства, що лежала досі припечатана силою „лютого времени“. Печаті потроху спадають і спадщина виходить на світ божий. Використаймо ж Й хоч тепер, коли перше не могли використати усіма сторонами і в цілій повноті. Жалкувати за потраченою працею не будемо, бо ця спадщина варта того, щоб приняти Й з найбільшим ентузіазмом та подякою. Праця окупить себе, і новознайдена спадщина напевне зробиться одною з найміцніших підвалин нового українства..

Сергій Ефремов.

Театр і музика.

Театр „Грамотності“.

„Бондарівна“. Др. на 4 дії. „Наймичка“. Др. на 5 дій. Певне нема такого прихильника нашого театру, що не знав би обох цих п'єс, ікі виставлялися още в суботу та неділю, а через це ми й не будемо спинятися над їх змістом, тим паче, що про них говорилося уже на сторінках нашої газети. Заважимо! тільки, що „Наймичка“ це саме наїреальніше життя, коли б тільки не оті розмови персонажів до публіки та з самого собою—розмови, властиві усім старим драмам. „Бондарівна“ опріч отих цілком наїреальних розмов має й ще деякі хиби: напр. поява зменацька дівчат та парубків на сцені робить враження Пилипа з конопель. Взагалі „Бондарівна“ робить враження якоїсь мелодрами.

Про виконання нема чого закинути:

*) „Нова Громада“, 1906 р., кн. VI, стор. 108.